

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRỊNH VĂN HIỀN

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
Ở HUYỆN MIỀN NÚI MƯỜNG ẢNG
TỈNH ĐIỆN BIÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Thái Nguyên - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRỊNH VĂN HIỀN

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
Ở HUYỆN MIỀN NÚI MƯỜNG ẢNG,
TỈNH ĐIỆN BIÊN**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

**Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Dương Văn Sơn
2. TS. Lưu Thái Bình**

Thái Nguyên - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng cho công trình nghiên cứu của bất kỳ học vị nào.

Mọi thông tin được thu thập trong quá trình nghiên cứu và làm việc, những nội dung trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt hơn 2 năm học tập cao học, với nỗ lực của bản thân, tôi đã nhận được sự giúp đỡ, hướng dẫn tận tình của nhiều cá nhân và tập thể, đến nay luận văn của tôi đã được hoàn thành. Nhân dịp này, cho phép tôi được tỏ lòng biết ơn và cảm ơn chân thành tới:

- Ban Giám hiệu, bộ phận Quản lý Đào tạo Sau Đại học thuộc phòng Đào tạo trường Đại học Nông Lâm, Đại học Thái Nguyên; Khoa Kinh tế & PTNT cùng toàn thể cán bộ, giảng viên trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã nhiệt tình giúp đỡ, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu tại trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên.

- Lãnh đạo Sở Kế hoạch - Đầu tư, UBND huyện Mường Ảng và các xã Ảng Nưa, Búng Lao và Mường Đăng đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và thực hiện đề tài luận văn.

Với lòng biết ơn chân thành, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất tới **PGS.TS. Dương Văn Sơn** đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn các đồng nghiệp, bạn bè và đặc biệt là gia đình đã tạo điều kiện giúp đỡ, động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu hoàn thiện đề tài luận văn.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái nguyên, tháng 01 năm 2018

Tác giả

Trịnh Văn Hiền

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1. Cơ sở lý luận.....	5
1.1.1. Kinh tế nông nghiệp.....	5
1.1.2. Phát triển kinh tế và phát triển kinh tế nông nghiệp	13
1.1.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế nông nghiệp.....	16
1.2. Cơ sở thực tiễn về phát triển kinh tế nông nghiệp	19
1.2.1. Một số nghiên cứu về phát triển kinh tế nông nghiệp.....	19
1.2.2. Một số kinh nghiệm của các địa phương về phát triển nông nghiệp và kinh tế nông nghiệp.....	21
1.2.3. Bài học rút ra đối với huyện Mường Ảng trong phát triển kinh tế nông nghiệp	27
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	29
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	29
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	29
2.2. Nội dung nghiên cứu	29
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	30
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	35
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	37
3.1. Tổng quát một số đặc điểm tự nhiên – kinh tế xã hội ảnh hưởng đến phát triển kinh tế nói chung và kinh tế nông nghiệp của huyện nói riêng	37
3.2. Thực trạng phát triển kinh tế nông nghiệp huyện Mường Ảng.....	41

3.2.1. Phát triển kinh tế nông nghiệp về lượng	41
3.2.2. Phát triển kinh tế nông nghiệp về chất	46
3.2.3. Thực trạng phát triển kinh tế nông nghiệp ở quy mô hộ.....	51
3.3. Khó khăn, thách thức ảnh hưởng đến phát triển kinh tế nông nghiệp huyện Mường Ảng, tỉnh Điện Biên.....	66
3.4. Mục tiêu và giải pháp phát triển kinh tế nông nghiệp huyện Mường Ảng, tỉnh Điện Biên.....	71
3.4.1. Mục tiêu	71
3.4.2. Nhiệm vụ	71
3.5. Giải pháp phát triển kinh tế nông nghiệp huyện Mường Ảng.....	72
3.5.1. Giải pháp chung	72
3.5.2. Giải pháp cụ thể	73
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	78
1. Kết luận	78
2. Khuyến nghị.....	79
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81

DANH MỤC KÝ HIỆU, TỪ VIẾT TẮT

GDP	Tổng thu nhập quốc nội
HĐND	Hội đồng nhân dân
HTX	Hợp tác xã
KH-CN	Khoa học công nghệ
NĐ-CP	Nghị định Chính phủ
QĐ	Quyết định
SD	Độ lệch chuẩn
SE	Sai số chuẩn
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
UBND	Ủy ban nhân dân
VARHS	Dự án Điều tra Tiếp cận nguồn lực hộ gia đình nông thôn
VAC	Mô hình Vườn-Ao-Chuồng
CV	Hệ số biến động

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1. Tình hình dân số và lao động huyện Mường Ảng	38
Bảng 3.2. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế huyện Mường Ảng 2014-2016.....	40
Bảng 3.3: Tình hình sử dụng đất nông nghiệp của huyện giai đoạn 2014-2016.....	41
Bảng 3.4. Diện tích, sản lượng một số loại cây trồng chính giai đoạn 2014 - 2016	43
Bảng 3.5. Tổng đàn gia súc, gia cầm của huyện các năm 2014 - 2016	44
Bảng 3.6. Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp năm 2014-2016	48
Bảng 3.7. Cơ cấu giá trị sản xuất ngành nông nghiệp năm 2014-2016.....	49
Bảng 3.8. Hợp tác xã nông nghiệp toàn huyện giai đoạn 2014-2016.....	50
Bảng 3.9. Danh sách doanh nghiệp nông nghiệp huyện Mường Ảng	51
Bảng 3.10. Một số chỉ tiêu cơ bản liên quan ở 3 xã điều tra năm 2016	52
Bảng 3.11. Hộ điều tra phân theo nghề nghiệp và kinh tế hộ.....	52
Bảng 3.12. Số nhân khẩu, số lao động hộ điều tra phân theo kinh tế hộ.....	53
Bảng 3.14. Số hộ và tỷ lệ hộ chuyển đổi mục đích sản xuất.....	55
Bảng 3.15. Số hộ trồng và diện tích cây trồng phân theo kinh tế hộ.....	55
Bảng 3.16. Số hộ trồng và diện tích cây trồng phân theo kinh tế hộ.....	56
Bảng 3.17. Giá trị sản xuất một số cây trồng phân theo kinh tế hộ	58
Bảng 3.18. Số hộ nuôi và số đầu vật nuôi bình quân hộ phân theo kinh tế hộ	59
Bảng 3.19. Số hộ nuôi và số đầu vật nuôi bình quân hộ phân theo kinh tế hộ	60
Bảng 3.20. Giá trị sản xuất vật nuôi phân theo kinh tế hộ.....	61
Bảng 3.21. Tỷ trọng thu nhập và thu nhập tiền mặt phân theo kinh tế hộ	63
Bảng 3.22. Thay đổi cơ cấu thu nhập trong ngành nông nghiệp.....	64
Bảng 3.23. Lý do thay đổi cơ cấu thu nhập trong nông nghiệp	65
Bảng 3.24: Số thửa ruộng một số cây trồng tại huyện Mường Ảng.....	67
Bảng 3.25. Khó khăn, thách thức trong sản xuất ngành trồng trọt.....	68
Bảng 3.26. Khó khăn thách thức trong sản xuất ngành chăn nuôi.....	69

DANH MỤC HÌNH VÀ HỘP

Hình 3.1	Diện tích, sản lượng ngành trồng trọt của huyện giai đoạn 2014-2016	42
Hình 3.2	Cơ cấu giá trị nông, lâm, thủy sản huyện Mường Ảng 2014-2016	49
Hình 3.3	Ý kiến thay đổi thu nhập về nông nghiệp so với 3 năm trước	66
Hộp 3.1	Mô hình thâm canh lúa nước xã Ảng Cang	56
Hộp 3.2	Phát triển chăn nuôi ở xã Ảng Tở	61
Hộp 3.3	Mô hình nuôi giun quế xã Mường Đăng	62
Hộp 3.4	Mô hình phát triển chăn nuôi gia đình Lò Thị Cương	63
Hộp 3.5	Thành tựu kinh tế nông thôn ở bản Co Có (xã Ảng Tở)	65

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đối với kinh tế của mỗi quốc gia, trong quá trình tăng trưởng và phát triển, ngành nông nghiệp có vai trò rất to lớn thông qua cung cấp nguồn lực, đầu vào cho các ngành kinh tế, có mối quan hệ phụ thuộc qua lại với ngành công nghiệp, thúc đẩy công nghiệp hóa.

Ở nước ta, ngành nông nghiệp sau 30 năm đổi mới đã đạt được rất nhiều thành tựu to lớn, đóng góp quan trọng cho tăng trưởng, xóa đói giảm nghèo, đảm bảo an ninh lương thực, ổn định chính trị và công bằng xã hội. Tuy nhiên, giá trị sản xuất, mô hình tăng trưởng khu vực nông nghiệp vẫn chủ yếu theo chiều rộng, thâm dụng nguồn lực, cấu trúc tăng trưởng chưa hiệu quả và bền vững. Trong khi, dưới những áp lực mới của hội nhập kinh tế quốc tế và biến đổi khí hậu, ngành nông nghiệp đang gặp nhiều khó khăn và thách thức bên cạnh những cơ hội to lớn cho phát triển bền vững.

Đứng trước áp lực công nghiệp hóa với những mô hình tăng trưởng được áp dụng làm cho vai trò của nông nghiệp với nền kinh tế trong nhiều giai đoạn bị suy giảm, coi nhẹ. Nhưng đứng trước những yêu cầu mới của phát triển kinh tế - xã hội, nông nghiệp đang dần lấy lại được vai trò và do đó cần đặt nông nghiệp vào vị trí đúng trong mô hình tăng trưởng với việc đưa ra các chính sách hỗ trợ, phân bổ nguồn lực xã hội hợp lý hơn phục vụ cho nhiệm vụ đổi mới mô hình tăng trưởng, nâng cao giá trị gia tăng, phát triển bền vững của nền kinh tế và ngành nông nghiệp theo Nghị quyết Đại hội Đảng đã đề ra.

Huyện Mường Ảng, tỉnh Điện Biên được thành lập theo Nghị định số 135/NĐ-CP ngày 14/11/2006 của Chính phủ. Toàn huyện có tổng diện tích tự nhiên 44.352,2 ha; có 9 xã, 01 thị trấn với 139 bản, tổ dân phố trong đó có 8 xã vùng III, 01 xã vùng II, 01 thị trấn vùng I. Mường Ảng có 13 dân tộc cùng chung sống. Dân số toàn huyện gần 46.000 người, trong đó dân tộc Thái